

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Langáška, soudce Filipa Dienstbiera a soudkyně Veroniky Juříčkové v právní věci žalobce: **M. K.**, zastoupený JUDr. Ladislavem Kolačkovským, advokátem, sídlem Opletalova 1535/4, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy**, sídlem Karmelitská 529/5, Praha 1, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. října 2021 č. j. MSMT-24654/2021-1, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 7. června 2023 č. j. 8 A 135/2021-36,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 7. června 2023 č. j. 8 A 135/2021-36 **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Nejvyšší správní soud v tomto řízení posuzuje, zda došlo k porušení podmínek pro výkon odpolední části maturitní zkoušky (didaktického testu z českého jazyka a literatury), jíž se žalobce podrobil, z důvodu vyrušení hlukem žalobce v průběhu dopolední části maturitní zkoušky (didaktického testu z anglického jazyka).

[2] Dne 2. září 2021 skládal žalobce na Soukromé střední škole gastronomie s.r.o. opakovanou maturitní zkoušku z anglického jazyka a českého jazyka a literatury. Obě zkoušky probíhaly formou didaktického testu, přičemž test z anglického jazyka probíhal v dopoledních hodinách (od 9 hod.), test z českého jazyka a literatury se konal v odpoledních hodinách (13:45 – 15:35 hod.). V průběhu dopoledního testu z anglického jazyka byl žalobce přibližně v čase 9:15 hod. vyrušen stavebními pracemi uvnitř školy a dále v průběhu

přestávky pohybem žáků na chodbě školy. Přes toto vyrušení v dopoledním testu uspěl. V odpoledním testu z českého jazyka, který již probíhal za standardních podmínek bez vyrušení, však úspěšný nebyl.

[3] Dne 13. září 2021 žalobce adresoval žalovanému žádost o přezkoumání výsledku maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury (dále jen „žádost“). Namítal nevhodný výběr školy pro konání opakované maturitní zkoušky, rušivý hluk během testu z anglického jazyka (hluk z chodby školy způsobený vrtáním, prací stavebních strojů, sbíječky a později hluk žáků na chodbě během přestávky), konání obou opravných zkoušek v jeden den a brojil též proti způsobu hodnocení některých konkrétních otázek v didaktickém testu z českého jazyka a literatury. Dále uvedl, že nepříznivý zdravotní stav limituje délku jeho soustředění a rezistenci vůči stresu. To se projevilo právě během maturitního dne, kdy byl nadměrným hlukem během testu z anglického jazyka natolik rozhozen, že jeho schopnost soustředění při následné zkoušce z českého jazyka a literatury tím byla významně narušena.

[4] Rozhodnutím žalovaného, označeným jako vyrozumění, ze dne 4. října 2021 č. j. MSMT-24654/2021-1 (dále jen „rozhodnutí“) byla shledána jeho žádost jako nedůvodná. K námitce nadměrného hluku žalovaný uvedl, že zmíněný hluk mohl ovlivnit průběh právě konané zkoušky z cizího jazyka, nemohl však ovlivnit průběh zkoušky z českého jazyka a literatury konané v jinou dobu, do níž nezasáhl. Dále uvedl, že pokud se žalobce necítil dobře, nemusel zkoušku konat a mohl se písemně omluvit řediteli školy do tří pracovních dnů od termínu konání zkoušky. Pokud by ředitel školy uznal tyto důvody za relevantní, mohl žalobce konat zkoušku v náhradním termínu. K námitce zdravotního znevýhodnění odkázal žalovaný toliko obecně na přílohy č. 2 a 3 vyhlášky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou (dále jen „vyhláška“), podle kterých může být žákům se specifickými poruchami učení navýšen časový limit pro vykonání maturitní zkoušky.

[5] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce dne 13. prosince 2021 správní žalobu k městskému soudu, v níž rozvedl svou argumentaci o průběhu zkoušky, vyhodnocení odpovědí v didaktickém testu z českého jazyka a literatury a zpochybnil též nově kvalifikaci zkušebních komisařů. Pokud jde o průběh testu z anglického jazyka, žalobce poukazoval na své zdravotní znevýhodnění, konkrétně prodělanou mozkovou příhodu, která se projevuje zhoršeným soustředěním a vyšší mírou nervozity. Právě toto zdravotní omezení se projevilo během konání maturitní zkoušky, kdy musel skládat dvě zkoušky v jednom dni, a navíc byl vystaven jak rušivému hluku uvnitř školy, tak i zvnějšku (ruch z ulice).

[6] Dne 7. června 2023 vydal městský soud napadený rozsudek. S většinou žalobních námitek se městský soud neztotožnil a přisvědčil závěrům žalovaného. Městský soud tak shledal nedůvodnou námitku týkající se vyhodnocení správnosti odpovědí v didaktickém testu, námitku brojící proti zkušebnímu komisaři, námitku konání dvou zkoušek v jeden den. K námitce zdravotního znevýhodnění žalobce se městský soud ve shodě s žalovaným vyjádřil, že kromě navýšení času pro vypracování testu nedává zákon možnost přihlédnout ke zdravotnímu stavu při konání zkoušek v rámci přezkumu výsledků maturit, a proto je tato žalobní námitka nedůvodná.

[7] Naopak námitku týkající se hluku v průběhu didaktického testu z anglického jazyka městský soud považoval za důvodnou. Městský soud zdůraznil požadavek na rovné podmínky všech žáků při konání maturitní zkoušky, což se týká i prostředí, v jakém je

pokračování

zkouška konána. Uvedl dále, že obě zkoušky mohou být vykonány v jeden den a takové zkušební schéma pak tvoří jeden maturitní den. V takovém případě je nutné, aby měli žáci po celý tento maturitní den stejné podmínky. Podle městského soudu proto není možné, aby jedni žáci mohli v klidu a tichu vykonat dvě zkoušky v rámci maturity a druhí byli v průběhu jedné z nich vystaveni nežádoucím vlivům jako např. hluku, který, jak je obecně známo, má vliv na schopnost koncentrace a tím i na výkon žáka při zkouškách, a to bez ohledu na jeho zdravotní stav.

[8] Na základě tohoto úsudku se městský soud neztotožnil s žalovaným, že pokud byl hluk zaznamenán pouze v průběhu maturitního testu z anglického jazyka, který probíhal dopoledne, nemůže tato okolnost ovlivnit průběh zkoušky, resp. výkon žalobce při zkoušce z jazyka českého probíhající odpoledne. Městský soud rovněž odmítl argument žalovaného, že se žalobce mohl omluvit z jednoho z testů, pokud si nebyl jistý svým výkonem. To by bylo možné v situaci, kdy by byl žalobce předem obeznámen, že bude část zkoušky probíhat při provádění stavebních prací. Těžko lze po žalobci požadovat, aby již v průběhu maturitní zkoušky vymýšlel nějakou strategii s ohledem na její nečekaný průběh, a dále spoléhal na to, že jeho důvody budou uznány za omluvitelné.

[9] Městský soud proto shledal žalobní námitku žalobce brojící proti vypořádání jeho námitky týkající se hluku v maturitní den za důvodnou a rozhodnutí žalovaného z tohoto důvodu hodnotil jako nezákonné.

II. Kasační stížnost a průběh řízení o ní

[10] Žalovaný (dále též „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost. V ní se vymezil proti hodnocení městského soudu, že pokud byl během dopolední části maturitní zkoušky několik málo sekund hluk, mohla tato skutečnost ovlivnit část maturitní zkoušky z jiného zkušebního předmětu konanou odpoledne. Tento závěr považuje stěžovatel za „extrémní a šokující“.

[11] Stěžovatel odmítl pojetí „jednoho maturitního dne“, jak jej vymezil městský soud, v tom smyslu, že po organizační stránce jsou jednotlivé didaktické testy samostatné, jsou zvláště vyhodnocovány a proti hodnocení lze brojit samostatným oprávněným prostředkem. To, že je daná část maturitní zkoušky společná, rozhodně nelze chápat tak, že tvoří jeden celek z hlediska přezkoumání podmínek, nýbrž tak, že je zadání didaktického testu z každého zkušebního předmětu vždy společné všem žákům konajícím didaktický test napříč státem.

[12] Nelze proto dojít k závěru, že krátkodobé ovlivnění soustředění žáků při didaktickém testu z cizího jazyka zpochybnilo řádný průběh a zároveň srovnatelnost výsledků žáků z didaktického testu z českého jazyka a literatury. Stěžovatel dále uvádí, že není jasné, jak by měl s žádostí o přezkoumání výsledku didaktického testu žalobce naložit, když sám městský soud uznal konkrétní námitky týkající se bodového hodnocení jednotlivých úloh didaktického testu za nedůvodné. V tomto ohledu stěžovatel považuje napadený rozsudek za nesrozumitelný.

[13] Závěrem stěžovatel dodává, že pokud by byly závěry napadeného rozsudku přijaty, znamenalo by to nepřiměřenou zátěž, neboť by musely být vypsány nové didaktické testy,

což by se muselo týkat všech žáků na všech školách, případně by musela pouze dotčená část žáků konat didaktický test v jiném dni, ale v takovém případě s jiným zadáním.

[14] Nejvyšší správní soud zaslal kasační stížnosti žalobci, který se však nevyjádřil.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[15] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že je důvodná.

[16] Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. v rozsahu a z důvodů, které uplatnil stěžovatel v kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[17] Stěžovatel v kasační stížnosti napadá závěr městského soudu týkající se hluku během dopolední části maturitní zkoušky, který měl mít vliv na průběh a výsledek maturitní zkoušky jako celku. Podstatou projednávané věci je tedy posouzení, zda vyrušení žalobce v průběhu didaktického testu z anglického jazyka konaného v dopoledních hodinách mohlo negativně ovlivnit průběh a výsledek pozdějšího didaktického testu z českého jazyka a literatury, který se konal odpoledne. Spornou je též otázka, zda rovnost podmínek pro vykonání maturitní zkoušky se má vykládat tak, že nerovné podmínky při výkonu jedné části maturitní zkoušky automaticky znamenají nerovné podmínky maturitní zkoušky jako celku.

[18] Výkon maturitní zkoušky je upraven primárně v zákoně č. 561/2004 Sb., školský zákon, podrobně pak v již citované vyhlášce. Podle § 77 a § 78 školského zákona platí, že maturitní zkouška se skládá ze společné a profilové části a je úspěšně vykonána, pokud žák úspěšně vykoná všechny povinné zkoušky, ze kterých se tato část skládá. Zkušebními předměty společné části jsou český jazyk a literatura a dále cizí jazyk nebo matematika. Zkoušky z těchto předmětů se skládají formou didaktického testu, což je písemný test, který je jednotně zadáván a centrálně vyhodnocován.

[19] Nejvyšší správní soud se již v minulosti přezkumem písemných didaktických testů konaných v rámci maturitní zkoušky opakovaně zabýval. Posuzoval přitom jak rozsah věcného posouzení správnosti jednotlivých otázek (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. srpna 2014 č. j. 6 As 68/2012-47, č. 3104/2014 Sb. NSS, rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 19. června 2023 č. j. 5 As 196/2022-26 nebo ze dne 2. března 2023 č. j. 6 As 4/2022-29), podobu didaktického testu u žáků s poruchami pozornosti a soustředění (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. srpna 2020 č. j. 2 As 276/2019), tak i vnější podmínky, za nichž byl didaktický test konán (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. listopadu 2019 č. j. 9 As 119/2018-32).

[20] V posledně citovaném rozsudku, týkajícím se vysoké teploty ve třídě během psaní didaktického testu, Nejvyšší správní soud uvedl, že žáci skládající maturitní zkoušku mají právo na uspokojivé podmínky pro její výkon. „Je totiž žádoucí, aby mikroklimatické podmínky ve zkušební místnosti umožňovaly žákům se na obsah zkoušky řádně soustředit, což je v případě neuspokojivých podmínek vždy ztížené.“ Uvedené závěry dopadají

pokračování

přiměřeně na přítomnost nadměrného hluku, kterému by byli žáci v průběhu maturitní zkoušky vystaveni.

[21] V obecné rovině lze souhlasit s městským soudem, že žáci mají mít stejné podmínky pro výkon maturitní zkoušky a není žádoucí, aby byli jedni rušeni hlukem, zatímco druhí mohli maturitu vykonat v klidném a tichém prostředí. Rovnost podmínek ve smyslu ochrany před nadměrným rušením je však nutno posuzovat ve vztahu ke konkrétní části maturitní zkoušky, nikoliv k maturitní zkoušce jako celku. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se stěžovatelem, že jednotlivé části maturitní zkoušky jsou po organizační stránce samostatné a proti každé části lze brojit samostatným opravným prostředkem. Nemůže proto v obecné rovině platit, že porušení principu rovnosti způsobeného nevyhovujícími podmínkami jedné části zkoušky, automaticky znamená nerovnost podmínek části následující, či maturitní zkoušky jako takové.

[22] Nejvyšší správní soud však nevyklučuje, že v průběhu maturitní zkoušky může nastat událost (vyrušení) natolik intenzivní, že negativně ovlivní schopnost žáka soustředit se po celý maturitní den. V takových případech však bude vždy záležet na trvání a intenzitě takového vyrušení a zejména na objektivním posouzení schopností konkrétního žáka v maturitní zkoušce dále pokračovat. Význam pro hodnocení intenzity takového vyrušení bude mít i skutečnost, zda se žák maturitní zkoušky zúčastní, nebo se z jejího konání pro svůj zdravotní stav omluví.

[23] Městský soud trvání a intenzitu hluku v namítaném rozsudku podrobněji neposuzoval. Jediný konkrétnější údaj o povaze hluku vyplývá z protokolu o průběhu maturitní zkoušky ve zkušebním místě, který zmiňuje hluk v průběhu přestávky v důsledku pohybu žáků na chodbě v nižším patře budovy a práce údržbáře školy opět v nižším patře budovy trvající několik sekund. Žalobce ve své žádosti uvádí, že hluk způsobený vrtáním započal přibližně 15 minut po 9. hod. ranní a následně se ozval hluk žáků během přestávky na chodbě.

[24] Z dostupných dokladů tedy vyplývá, že vyrušení hlukem bylo pouze krátkodobé. Mohlo do jisté míry ovlivnit soustředění žáků během testu z anglického jazyka, nic však nenásvědčuje tomu, že by mohlo narušit soustředění žáků v následném odpoledním testu. Ostatně to, že vyrušení hlukem bylo jen nepatrné intenzity, naznačuje i samotný výsledek žalobce v testu z anglického jazyka, neboť v něm byl i přes toto vyrušení úspěšný. Významná je též skutečnost, že oba testy na sebe bezprostředně nenavazovaly, ale uběhlo mezi nimi několik hodin (z protokolu o průběhu maturitní zkoušky v učebně vyplývá, že didaktický test z českého jazyka a literatury byl zahájen v 13:45 hod.).

[25] Nejvyšší správní soud shrnuje, že předpoklad městského soudu o tom, že narušení rovných podmínek v jedné části maturitní zkoušky automaticky znamená nerovnost podmínek v celém „maturitním dni“, není správný. Nejvyšší správní soud se proto ztotožnil se stěžovatelem, že krátkodobé ovlivnění soustředění žáků při didaktickém testu z anglického jazyka nezpochybnilo řádný průběh a zároveň srovnatelnost výsledků žáků z didaktického testu z českého jazyka a literatury.

[26] Aby mohl městský soud dospět k závěru, že byl žalobce v konkrétním případě hlukem při dopolední části maturitní zkoušky z anglického jazyka natolik vyrušen, že to negativně ovlivnilo jeho výkon v odpolední části maturitní zkoušky z českého jazyka

a literatury, musel by především takový závěr opřít o provedené dokazování. K tvrzení žalobce o nepříznivém zdravotním stavu městský soud žádné dokazování nevedl. Ze soudního spisu nevyplývá, že by městský soud prováděl důkaz znaleckým posudkem žalobce stran jeho kognitivních schopností didaktický test vykonat. V soudním spise není ani zpráva od klinického psychologa, kterou měl dle své repliky ze dne 3. května 2022 žalobce městskému soudu předložit. Nevyjádřil se ani k argumentu stěžovatele, že žalobce měl svůj nepříznivý zdravotní stav tvrdit již během zkoušky, resp. se ze zkoušky písemně omluvit řediteli školy do tří pracovních dnů od termínu konání zkoušky. Městský soud se ve svém hodnocení pouze opírá o obecný, nadto mylný, předpoklad o rovných podmínkách pro celý „maturitní den“.

IV. Závěr a náklady řízení

[27] Nejvyšší správní soud tedy ze shora uvedených důvodů shledal kasační stížnost důvodnou, a proto rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 věta první s. ř. s.), v němž bude vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[28] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne Městský soud v Praze v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. října 2023

JUDr. Tomáš Langášek, LL.M.
předseda senátu